

## ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента кафедри спортивних дисциплін і туризму Чупрун Наталії Федорівни на дисертаційну роботу Лукіянука Валентина Леонідовича на тему **«Розвиток координаційних здібностей учнів початкової школи з порушеннями постави на уроках фізичної культури»**, подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта /Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура)

**Обґрунтування вибору теми дослідження.** Здоров'я – одна з найважливіших цінностей людського суспільства. Одним із інтегральних показників стану опорно-рухового апарату дитини є правильна постава, незначні функціональні порушення якої можуть призвести до значних деформацій скелету в майбутньому і мати негативні наслідки для її здоров'я. Масовий характер порушень постави і скривлень хребта – одна з найбільш злободенних проблем сучасного суспільства. За сучасними даними 54% міських і 50% сільських дітей ідуть до першого класу з функціональними порушеннями постави, а наприкінці кожного навчального року в класі з'являється ще 10% учнів із порушеннями постави, оскільки школярі перебувають до 43% навчального часу в неправильних позах.

Актуальність вирішення проблеми профілактики й корекції порушень постави дітей обумовлена не тільки фактом наявності порушення постави дитини, скільки несприятливим прогнозом, пов'язаним із наслідками для всього організму в цілому.

У науковій літературі представлені дані про роль порушень постави у формуванні та розвиткові структурних деформацій хребетного стовпа, що згодом сприяє появі таких негативних факторів, як: розвиток стійкого больового синдрому; формування патологічного рухового стереотипу; розвиток функціональних суглобових блокад; виникнення міофасціального

больового синдрому; зміна біомеханіки хребта й тіла в загальному; розвиток дегенеративно-дистрофічних змін у міжхребцевих дисках і зв'язковосуглобового апарату; розвиток остеохондрозу; зміни топографії органів грудної клітини; погіршення діяльності органів черевної порожнини; недостатня рухливість діафрагми; негативний вплив на серцево-судинну систему; дисфункції травлення; погіршення діяльності центральної нервової системи та інше. Формування правильної постави дітей молодшого шкільного віку неможливе без правильно організованого, керованого процесу фізичного виховання.

Саме тому, важливим є пошук нових педагогічних і дидактичних підходів, які допоможуть оптимізувати ефективність процесу фізичного виховання в початковій школі з урахуванням порушень постави у молодших школярів і підтверджують актуальність даного дослідження.

**Зв'язок роботи з планом НДР галузі.** Про важливість для галузі дисертаційного дослідження свідчить факт його виконання відповідно до тематичного плану та загальної проблеми наукових досліджень Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова «Теорія і технологія навчання та виховання в системі освіти».

Тема дослідження затверджена на засіданні Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 4 від 22 жовтня 2020 року) та узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 1 від 02 лютого 2020 року).

**Найбільш істотні наукові результати досліджень.** Найбільші істотні наукові результати дослідження полягають у розробці методики та критеріїв оцінювання координаційної та рухової підготовленості учнів початкової школи з порушенням постави на уроках фізичної культури. Запропоновано систему педагогічного контролю успішності молодших школярів на уроках фізичної культури, що враховує мотивацію до занять фізичними вправами, рівень та динаміку координаційної і рухової підготовленості, динаміку стану

постави та передбачає оцінку навчальних досягнень за рівнями: високим, середнім, низьким. Ця система дозволяє здійснити оцінювання рівня сформованості мотиваційного компоненту (бажання займатися фізичними вправами, формувати правильну поставу), морально-вольових якостей (витримка, впевненість у своїх силах тощо), а також адаптивних можливостей організму школярів кожного класу та статі, рівня сформованості діяльнісного компоненту (рівень та динаміку розвитку рухових якостей, координаційних здібностей, динаміку стану постави) та дає змогу вчителю як якісно так і кількісно оцінити навчальні досягнення учнів на уроках фізичної культури.

**Ступінь обґрунтованості результатів дослідження, їхня вірогідність і новизна.** Високий рівень достовірності і обґрунтованість наукових положень, висновків і результатів дисертації забезпечує достатня джерельна база дослідження, де опрацьовано 245 джерел, у тому числі 14 праць зарубіжних авторів. Масштабність проведеного дослідження, глибина аналізу різноманітних джерел забезпечують достовірність отриманих особисто автором результатів дисертації та вірогідність її наукових висновків і рекомендацій. Наукова новизна роботи полягає в тому, що автором уперше виявлено взаємозв'язок між рівнем прояву рухової координації та станом постави учнів молодших класів, розроблено і обґрунтовано методику розвитку координаційних здібностей учнів початкової школи з порушенням постави, запропоновано критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 1–4 класів з вадами постави на уроках фізичної культури; удосконалено зміст навчальної програми з фізичної культури для учнів початкових класів, які мають різні порушення постави, систему педагогічного контролю на уроках фізичної культури молодших школярів з вадами постави; подальшого розвитку дістали питання щодо фізичного розвитку, стану постави та рухової підготовленості дітей молодшого шкільного віку, шляхів підвищення оздоровчої спрямованості уроків фізичної культури для учнів початкової школи з порушенням постави.

**Повнота викладу основних результатів дослідження в опублікованих роботах.** Основні результати дослідження Лукіянука Валентина Леонідовича відображено в 11 публікаціях, серед них 6 статей у фахових наукових виданнях України, 1 стаття в зарубіжному фаховому науковому виданні, 3 публікації апробаційного характеру та 1 публікація, що додатково відображає результати дослідження.

**Значущість результатів досліджень для теорії і практики.** Теоретико-методичні положення та практичні результати дослідження можуть бути використані в процесі фізичного виховання школярів, у процесі навчання студентів факультетів фізичного виховання, а також для слухачів курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації учителів фізичної культури. Практичний доробок дослідження може бути адаптований для організації занять лікувальною фізичною культурою в реабілітаційно-лікувальних закладах та оздоровчих центрах для дітей, які мають різні порушення постави.

**Рекомендації з використання результатів досліджень.** Матеріали дослідження можуть бути влючені для науково-методичного забезпечення та організації освітнього процесу майбутніх фахівців зі спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура), зокрема, при викладанні матеріалу дисциплін «Теорія і методика фізичного виховання», «Теорія і методика оздоровчої фізичної культури» та на заняттях фахового вдосконалення педагогічних працівників у системі неперервної освіти.

**Відсутність порушення академічної доброчесності.** В цілому дисертація свідчить про високий рівень підготовки дисертанта, досконале володіння методикою дослідження, творчий підхід до обраної проблеми, що дозволило обґрунтувати стан наукової розробки теми і розв'язати основні дослідницькі завдання.

У дисертаційній роботі порушень академічної доброчесності виявлено не було.

**Зауваження і недоліки роботи.** Поряд з позитивною стороною дисертаційної роботи є недоліки та дискусійні питання:

1. Значним науковим доробком автора є опрацювання великої кількості літературних джерел за темою дисертаційної роботи (245 джерел) та викладення результатів теоретичного аналізу порушеної проблеми у першому розділі роботи. Разом із тим, на нашу думку, варто було б посилити проведений розгляд аналізом іноземних джерел щодо теми дисертації (у роботі їх зазначено лише 14). Такий огляд уможливив би формування шляхів удосконалення координаційних здібностей учнів дітей молодшого шкільного віку, що мають порушення постави, з урахуванням досвіду зарубіжних країн.

2. У теоретичному викладі проблеми доречно було б розкрити значення деформації стопи і стабілізації тазу та їх вплив на поставу, які є причетним до проблеми дисертаційного дослідження.

3. Модель методики розвитку координаційних здібностей учнів початкової школи з порушеннями постави містить усі структурні компоненти. Однак, зміст моделі розкрито узагальнено, зокрема, засоби. Бажано було б у роботі розкрити це питання більш ширше.

4. У дисертаційній роботі не коректно використовується твердження, що «Вертикальне положення тіла *утримується тільки мускулатурою спини* і фізіологічні вигини сприяють рівномірному розподілу навантаження по вертикальній осі». Правильно писати «... утримується скелетними м'язами і ...».

**Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.** Висловлені зауваження не мають принципового характеру і не знижують загальної позитивної оцінки дисертації. У цілому, дисертація Лукіянчука Валентина Леонідовича **«Розвиток координаційних здібностей учнів початкової школи з порушеннями постави на уроках фізичної культури»** є самостійно виконаним, завершеним дисертаційним дослідженням, яке за своїм змістом, обґрунтованістю висновків, новизною отриманих результатів відповідає встановленим вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167, а її автор – Лукіянчук

Валентин Леонідович – заслуговує на присудження наукового ступеня  
доктора філософії у галузі знань 01 Освіта /Педагогіка за спеціальністю 014  
Середня освіта (фізична культура)

**Офіційний опонент,**

кандидат педагогічних наук, доцент  
кафедри спортивних дисциплін і туризму  
Університету Григорія Сковороди в Переяславі



*Н.Ф. Чупрун*  
ПІДПИС Н.Ф. Чупрун  
Засвідчую:  
Нач. ВК *[Signature]*